

Etelä-Kuopion vesiosuuskunnan lainantakaus

Kaupunginhallitus 05.05.2025

2527/02.05.06/2025

Valmistelijat / lisätiedot:

vesihuoltoinsinööri Päivi Rissanen puh, 044 718 5303

talous- ja rahoitusasiantuntija Ville Levy puh, 044 718 2152

talousjohtaja Marja-Leena Martikainen puh, 044 718 2153

kaupungininsinööri Ismo Heikkinen puh, 044 718 5656

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

kaupunginjohtaja Soile Lahti

Kaupunginhallitus esittää edelleen kaupunginvaltuustolle, että Kuopion kaupunki

- a. päättää myöntää Etelä-Kuopion vesiosuuskunnalle 100 %:n omavelkaisen takauksen 700.000 euron lainalle ja lisäksi sen korkojen, viivästyskorkojen ja kulujen suorittamisen vakuudeksi 10 vuoden laina-ajalla eli vuoden 2035 lop-puun saakka. Lainan takaus koskee lainaa, jonka Etelä-Kuopion vesiosuus-kunta ottaa Pellesmäen vesihuoltohankkeen rakentamiseen.
- b. päättää, että takauksen vakuudeksi vaaditaan Etelä-Kuopion vesiosuuskun-nalta 850.000 euron arvoinen yrityskiinnitys.
- c. päättää, että omavelkaisesta takauksesta peritään vuosittain 0,6 % suurui-nen provisio takausvastuun kohteena olevan lainan jäljellä olevasta pää-omasta 31.12. mennessä.
- d. valtuuttaa kaupunginjohtajan ja hallintojohtajan allekirjoittamaan takaus-sopimuksen rahoituslaitoksen kanssa.

Päätös

Liitteet

2527/2025 Etelä-Kuopion vesiosuuskunta, allekirjoitettu pöytäkirjan ote (Ei julkaista internetissä)

2527/2025 Etelä-Kuopion vesiosuuskunta, allekirjoitettu takaushakemus (Ei julkaista internetissä)

2527/2025 Vaikutusten ennakkoarviointilomake Lainantakaus

2527/2025 Tilinpäätös luonnos 2024 (Ei julkaista Internetissä)

Päätöshistoria

Kaupunkirakennelautakunta 23.04.2025 § 90

Valmistelijat / lisätiedot:

vesihuoltoinsinööri Päivi Rissanen puh, 044 718 5303

talous- ja rahoitusasiantuntija Ville Levy puh, 044 718 2152

talousjohtaja Marja-Leena Martikainen puh, 044 718 2153

kaupungininsinööri Ismo Heikkinen puh, 044 718 5656

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

apulaiskaupunginjohtaja KYP Jari Kyllönen

Kaupunkirakennelautakunnalle, kaupunginhallitukselle sekä edelleen kaupunginvaltuustolle esitetään, että Kuopion kaupunki

1. päättää myöntää Etelä-Kuopion vesiosuuskunnalle 100 %:n omavelkaisen takauksen 700.000 euron lainalle ja lisäksi sen korkojen, viivästyskorkojen ja kulujen suorittamisen vakuudeksi 10 vuoden laina-ajalla eli vuoden 2035 loppuun saakka. Lainan takaus koskee lainaa, jonka Etelä-Kuopion vesiosuuskunta ottaa Pellesmäen vesihuoltohankkeen rakentamiseen.
2. päättää, että takauksen vakuudeksi vaaditaan Etelä-Kuopion vesiosuuskunnalta 850.000 euron arvoinen yrityskiinnitys.
3. päättää, että omavelkaisesta takauksesta peritään vuosittain 0,6 % suuruinen provisio takausvastuun kohteena olevan lainan jäljellä olevasta pääomasta 31.12. mennessä.
4. valtuuttaa kaupunginjohtajan ja hallintojohtajan allekirjoittamaan takaussopimuksen rahoituslaitoksen kanssa.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus, Etelä-Kuopion vesiosuuskunta

Etelä-Kuopion vesiosuuskunnan vesijohdon ja jätevesiviemärin toiminta-alue käsittää Kurkimäen länsipuoliset alueet aina Vehmasmäkeen saakka. Lisäksi osuuskunnan vesijohtoverkoston toiminta-alue ulottuu Ritisenlahdesta Kotkatlahden kautta Sotkanniemeen ja Humalajoelle. Talousvesiliittyjiä on 336 ja jätevesiliittyjiä 147 kiinteistöä, vesiverkostoa on noin 131 km ja viemäriverkostoa noin 46 km. Osuuskunta on perustettu vuonna 2004 ja liittyjämäärä kasvaa vuosittain. Toiminta-alue on hyväksytty viemärin ja veden osalta 2006, ja vuonna 2014 viemärin toiminta-alue laajeni kattamaan myös Pellesmäen ja Sotkanniemen alueen.

Vesihuoltohanke, johon osuuskunta hakee lainatakausta

Kaupunginvaltuuston 19.02.2024 hyväksymässä vesihuollon kehittämissuunnitelmassa vuoteen 2030 on määriteltä Kuopion alueen vesihuollon kehittämiskohteiksi mm. pirstaloituneen vesihuoltokentän eheyttäminen, vesihuollon toimintavarmuuden parantaminen ja viemäriverkostojen laajentaminen. Vesihuoltolain 6. § velvoittaa kunnan huolehtimaan vesihuollon järjestämisestä ja tarpeellisen palvelun saatavuuden turvaamisesta.

Etelä-Kuopion vesiosuuskunta laajentaa vesi- ja viemärirunkoverkostoaan Kuopion Pellesmäen alueella. Rakennushanke sijoittuu kokonaan Kuopion kaupungin alueelle. Ekoraitin ja Asuntotien sekä Vehmasmäentiellä ja Laaksotiellä sijaitsevien yksittäisten kiinteistöjen veden tuotannon ja jakelun hoitaa tällä hetkellä Pellesmäen Vesihuolto Oy, jonka liiketoiminta ja vedenotto tullaan lopettamaan vuoden 2025 loppuun mennessä. Liittyjiä on yhteensä 35 kiinteistöä. Pellesmäen Vesihuolto Oy:n vesijohtoverkosto on rakennettu 1980-luvun alussa eikä vesijohtoverkoston paineluokka täytä nykyisiä teknisiä rakentamismääräyksiä. Yhtiön omistaman vedenottamon tekninen käyttöikä on tulossa tiensä päähän lähivuosina.

Pellesmäen alue on määritelty YKR-taajama-alueeksi. Suomen ympäristökeskuksen tuottama taajamarajaus on Suomen virallinen taajamarajaus ja Tilastollisen taajaman määrittely pohjautuu yhdyskuntarakenteen seurantajärjestelmän (YKR) mukaiseen taajamarajaukseen. Näin ollen Pellesmäen alueen kiinteistöillä on vesihuoltolain 10 §:n mukainen liittämismenettelyvelvollisuus viemäriverkostoon vahvistetulla vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella, jos niiden nykyiset jäteveden käsittelyjärjestelmät eivät täytä ympäristönsuojelulain vaatimuksia. Näin ollen on todennäköistä, että alueen kaikki talot liitetään jossain vaiheessa osuuskunnan verkostoon.

Laajentamalla Etelä-Kuopion vesiosuuskunnan viemäri- ja vesiverkostoja Pellesmäen asuinalueella mahdollistetaan talojen liittäminen Etelä-Kuopion vesiosuuskunnan verkostoihin. Pellesmäen alueelle rakennettavat vesi- ja viemäriverkostot ovat toisiaan tukevia, ja rakentamalla ne samaan kaivantoon samassa hankkeessa, saadaan toteutettua kehittämissuunnitelman tavoitteita ja täytettyä ympäristönsuojelu- ja vesihuoltolain kohdat liittymismenettelyvelvollisuudesta.

Ilmastovaikutuksiltaan hanke on positiivinen, sillä viemäroinnin myötä olevien sakokaivojen tyhjennyksistä aiheutuvat liikennesuoritteet poistuvat.

Takauksen arviointi kuntalain ja kaupungin talouden näkökulmasta

Talous- ja omistajaohjaus on arvioinut takauksen vaikutuksia kaupungin talouden näkökulmasta, ottaen huomioon kaupunginvaltuuston hyväksymän rahoitusohjeen, taattavan taloudellisen tilanteen sekä kuntalain ja muiden säännösten vaikutuksia takauksen myöntämiseen.

Kuntalain 129 §:n mukaan kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vakuuksilla tai vastavakuuksilla. Lisäksi Kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluu kuntakonserniin tai se on kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa.

Esitetty takaus täyttää kuntalain 129 §:ssä asetetut edellytykset. Kielletyn valtiontuen määritelmä pohjautuu Euroopan unionin toiminnasta annetun sopimuksen 107 artiklan 1 kohtaan, jossa valtiontuki määritellään jäsenvaltion myöntämäksi taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnettyksi tueksi, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, siltä osin kuin tuki vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Kuntalain 129–131 §:ien tarkoituksena on kansallisella tasolla säätää menettelytavoista, joilla voidaan varmistaa, että päätös tai toimenpide on markkinaehtoinen ja että siihen ei sisälly valtion tukea. Tämä ei vapauta kuntaa siitä, että sen on kansallisissa säännöksissä tarkoitettuja päätöksiä tai toimenpiteitä tehdessään otettava huomioon, mitä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklassa säädetään.

Valtiontukisäännökset on otettava huomioon kaikissa pykälän tarkoittamissa tilanteissa.

Komissio on antanut tiedonannon SEUT 107 ja 108 artiklan soveltamisesta valtiontukiin takauksina. Tiedonannon 3.2 kohdan mukaan seuraavien edellytysten täytyminen riittää osoittamaan, ettei yksittäinen valtiontakausta ole valtion tukea:

- lainanottaja ei ole taloudellisissa vaikeuksissa
- takauksen laajuus voidaan myöntämishetkellä mitata asianmukaisesti
- takaus ei kata enempää kuin 80 prosenttia lainasaamisen tai muun rahoitussitoumuksen määrästä
- takauksesta maksetaan markkinaperusteinen hinta

Kaikkien edellä mainittujen kriteerien tulee täytyä, jotta kyse olisi EU-valtiontukisäännöksen alaisesta toiminnasta.

Kuntalaissa 126 §:ssä on määritelty kansallisesti, milloin kunnan ei katsota hoitavan tiettyä tehtävää kilpailutilanteessa markkinoilla. Kuntalain 126 §:n 2 momentin 5 kohdan perusteella kunta ei hoida tehtävää kilpailutilanteessa markkinoilla ainakaan, jos toiminta perustuu lakiin perustuvaan monopoliasemaan tai muodostaa luonnollisen monopolin tai tuottaa välittömästi näihin liittyviä palveluja. Lain perusteluissa (HE 268/2014 vp s 45) on esitetty, että lakiin perustuvaa monopoliasemaa tai luonnollista monopoliasemaa sekä tällaiseen toimintaan välittömästi liittyvää toimintaa ei katsota hoidettavaksi kilpailutilanteessa markkinoilla, vaikka toiminta täyttäisikin muutoin esimerkiksi elinkeinotoiminnan edellytykset. Lakiin perustuvia monopoleja ovat muun muassa vesihuoltotoiminta laitoksen toiminta-alueella.

Myönnettävälle takaukselle tulee myöntämishetkellä määrittää kiinteä enimmäismäärä ja rajattu voimassaoloaika, ja takauksesta on maksettava markkinaperusteinen hinta. Takausta saa lähtökohtaisesti kattaa enintään 80 % lainan määrästä. Takauksen määrä voi kuitenkin olla myös suurempi, esimerkiksi mikäli takaus liittyy kunnan tuottamien välttämättömien peruspalvelujen järjestämiseen ja lakisääteisten tehtävien hoitamiseen.

Etelä-Kuopion vesiosuuskunnalla on jakelualueella luonnollinen monopoli. Vesihuoltolain (119/2001) mukaan yhtiön toiminta-alueella ei voi olla kilpailevaa toimintaa ja sen toiminta muodostaa luonnollisen monopolin tällä alueella. Vesi- ja jätevesi-infrastruktuurin rakentamisen rahoitus ei myöskään täytä valtiontuen käsitteeseen liittyvää kilpailuvaikutuskriteeriä tilanteessa, jossa kilpailun vääristyminen on suljettu pois lainsäädännöllä. Täten takauksen myöntämiseen ei sovelleta EU-valtiontukisäännöksiä mm. EU:n komission antamaa ns. takaustiedonantoa (EUVL 2008/C155/10), joka edellyttää mm. takausprovision perimistä ja takauksen rajaamista 80 prosenttiin lainan määrästä. Vesihuoltolain 2001/119 2 luvun 6 §:n mukaan kunta on viimekädessä vastuussa vesihuollon järjestämisestä, jos suurehko asukasjoukon tarve tai ympäristönsuojelulliset syyt sitä vaativat. Näin ollen kaupungin takauksen myöntäminen Etelä-Kuopion vesiosuuskunnalle voidaan katsoa olevan kuntalain ja valtiontukisäännösten mukainen.

Lainatakauksen myöntämisestä voi syntyä luottotappioita, koska on olemassa mahdollisuus, että Etelä-Kuopion vesiosuuskunta ei taloudellisesta tilanteestaan johtuen suoriudu lainan takaisinmaksusta suunnitellusti. Etelä-Kuopion vesiosuuskunnan taloudellinen tilanne on vakaa, eikä yhtiö ole valtiontukisäännösten tarkoittamalla tavalla taloudellisissa vaikeuksissa.

Hankkeen myötä vesiosuuskunnalle tulevien sekä mahdollisesti tulevien uusien liittyjien myötä oletetaan yhtiön taloudellisen tilanteen säilyvän ennallaan tai paranevan. Ottaen huomioon takauksen määrä suhteessa Kuopion kaupungin talouden tunnuslukuihin, takauksen antaminen ei vaaranna kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä eikä takaus muodosta kuntalain 129 §:n tarkoittamaa sellaista taloudellista riskiä, joka olisi esteenä takauksen myöntämiselle. Lisäksi takauksen myöntämisen ehdoksi asetettavalla vakuudella pienennetään niin kaupungin riskiä kuin Etelä-Kuopion vesiosuuskunnalta perittävää takausprovisiota.

Vaikutusten arviointi

Ilmastovaikutuksiltaan hanke on positiivinen, sillä viemäröinnin myötä olevien sakokaivojen tyhjennyksistä aiheutuvat liikennesuoritteet poistuvat.

Päätöshistoria

Kaupunkirakennelautakunta 02.04.2025 § 64

Päätös

Esittelijä veti esityksen pois asialistalta.